

**SİRKÜ : 2009/05**  
**Konu : Yatırım ve İstihdamla İlgili Bazı Teşviklerde**  
**5951 Sayılı Kanunla Yapılan Süre Uzatımları**

**15.02.2010**  
**KAYSERİ**

## **Muhasebe, Personel Müdürlükleri'ne**

Bilindiği üzere 2003 yılından beri yürürlüğe konulan bazı kanunlarla ülke çapında ekonomik kriz, deprem, işyerinde çıkan yangın vb. nedenlerle ödeme güclüğü içerisine düşen işyerlerinde çalışmakta olan işçilerin ücret alacaklarını güvence altına alma ve işverenlerin de ödeme güçlüklerinin büyüerek malî müzayaka içine sürüklenmelerini önleme amaçlı düzenlemeler yapılmış bulunmaktadır. Kriz dönemlerinde çalışma barışının bozulmaması, işyerlerinin kapanması önlenerek işletmelerin devlet desteğiyle devamlılıklarının sağlanması ve böylece istihdam ve üretim daralmasının önlenmesi de amaçlandığından, mevcut yasal düzenlemeler üzerinde zaman zaman süre ve kapsam yönünden değişiklikler de yapılmaktadır. Bu hususta son olarak 28.01.2010 tarihinde TBMM de kabul edilerek **05.02.2010** tarih ve **27484** sayılı Resmi Gazetede yayımlanmış bulunan **5951 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun** ile yapılan değişikliklerden aşağıda;

- 5084 Sayılı yatırımların ve istihdamın teşviki ile bazı kanunlarda değişiklik yapılması hakkında kanunla sağlanan desteklerden prim desteğine ait sürenin uzatılması,
- İşsiz olmasına rağmen işsizlik ödeneği almayan kişilerin ilâve istihdam olarak işe alınmaları halinde sağlanan prim desteğine ilişkin sürenin uzatılması,
- Daha önce miktarı artırılmış ve de süresi uzatılmış bulunan kısa çalışma ve kısa çalışma ödeneği süresinin (tekrar) uzatılması,

hakkında bilgiler verilmiştir.

### **1- 5084 Sayılı Yatırımların ve İstihdamın Teşviki ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunla Sağlanan Desteklerden Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteğinden Yararlanma Süresi 31.12.2012 Tarihine Kadar Uzatılmıştır.**

Bilindiği üzere 5084 sayılı Kanun ile 49 il ve 2 ilçedeki yatırımcılara kısa süre öncesine kadar devletçe;

- Vergi desteği,
- Sigorta primi işveren hissesi desteği,
- Enerji desteği,
- Bedelsiz arsa ve arazi temini yönünden destek,

sağlanmakta iken bu teşviklerin süresi 31.12.2009 tarihinde sona ermiş bulunmaktadır.

Ancak **5951 sayılı Kanunun** 10 uncu maddesiyle 29.01.2004 tarihli ve 5084 sayılı Yatırımların ve İstihdamın Teşviki ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “**31.12.2009**” ibaresi “**31.12.2012**” şeklinde ve 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (h) bendinde yer alan “**31.12.2004 tarihine kadar tamamlananlar için 31.12.2009**” ibaresi de “**31.12.2007 tarihine kadar tamamlananlar için münhasıran 4 üncü maddenin uygulanması açısından 31.12.2012**” şeklinde değiştirilmiş bulunmaktadır. Bu değişikliklerin yürürlüğe girdiği tarih **01.01.2010** olduğundan, ülkemizin

49 ili ile 2 ilçesinde yatırım yapmış bulunan işverenler, 5084 sayılı Kanundaki şartlara uymaları kaydıyla, (eski yatırım yeni yatırım ayrımı yapılmaksızın) **anılan tarihten 31.12.2012 tarihine kadar ki sürede de prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanacak sigorta primi işveren hissesi desteğinden yararlanmaya devam edecektir.**

## **2. İşsizlik Ödeneği Almayan Kişilerin İlâve İstihdam Olarak İşe Alınmaları Halinde Yararlanılan Prim Desteğinin Uygulanma Süresi 1 (Bir) Yıl Uzatılmıştır**

**31.12.2010 tarihine kadar ki personel alımlarında; İşe alındığı tarihten önceki son 3 (üç) aylık dönemde işsiz olan ve böyle olmasına rağmen (İŞKUR'dan) işsizlik ödeneği al(a)mayan kişilerin 2009 Ekim ayı sigortalı sayısına ilâve istihdam olarak işe alınması halinde, asgari ücret üzerinden hesaplanan sigorta primlerinin işveren hissesine ait tutarı, 6 (altı) ay süresince İşsizlik Sigortası Fonu'ndan karşılanacaktır.**

Hatırlanacağı üzere İşsizlik Sigortası Kanunu ile Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair **5921 sayılı Kanunla**, işverenlere “teşvik edilen yatırımlara bağlı olarak gerçekleştirilecek olan istihdamla ilgili teşvik” haricinde, genel olarak istihdamın muhafazası ve artırılması amacıyla matuf olarak iki türlü prim desteği sağlanmıştı;

- İşsizlik ödeneği almakta olan kişilerin ilâve istihdam olarak işe alınması halinde yararlanılacak olan prim desteği,
- İşsizlik ödeneği al(a)mayan kişilerin ilâve istihdam olarak işe alınması halinde yararlanılacak olan prim desteği.

01.10.2009 tarihinden itibaren uygulanması (halen) devam eden “işsizlik ödeneği alan kişilerin ilâve istihdam olarak işe başlatılması halinde yararlanılan prim desteği” ile ilgili yasal düzenleme kalıcı olup uygulanması belirli bir tarihle sınırlandırılmadığından, buna ilişkin düzenlemede süre uzatımı vb. değişiklikler yapılmasına da mahal bulunmamaktadır. (Bu teşvikle ilgili geniş bilgi için **2009/19** sayılı sirkülerimizin **2.1** inci maddesindeki açıklamalara bakılmalıdır.)

İşsiz olmasına rağmen prim ödeme gün sayısının yetersizliği veya daha önce hiçbir işte çalışmamış olması vb. nedenlerle **işsizlik ödeneği al(a)mayan kişilerin** ilâve istihdam olarak işe alınmaları halinde yararlanılan prim desteğiyle ilgili olarak **5921 sayılı Kanunun 2 nci maddesiyle 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununa eklenen ve 18.08.2009 tarihinden itibaren yürürlüğe giren** geçici 9 uncu maddenin birinci fıkrasında aynen, “**2009 yılının Nisan ayına ait prim ve hizmet belgelerinde bildirilen sigortalı sayısına ilâve olarak 31.12.2009 tarihine kadar, işe alınma tarihinden önceki üç aylık dönem içinde Sosyal Güvenlik Kurumuna verilen aylık prim ve hizmet belgelerinde kayıtlı sigortalılar dışındaki kişilerden olmak kaydıyla işe alınan ve fiilen çalıştırılanlar için, 5510 sayılı Kanunun 81 inci maddesinde sayılan ve 82 nci maddesi uyarınca belirlenen prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan sigorta primlerinin işveren hissesine ait tutarı altı ay boyunca İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanır. Bu madde kapsamında işe almaya ilişkin 31.12.2009 tarihini 30.06.2010 tarihine kadar, primlerin Fondan karşılanma süresini ise altı ay kadar daha uzatmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.**” Denilmek suretiyle, bu destekten yararlanacak olan işyerlerinin (yeni) personeli işe alacağı en son tarih 31.12.2009 olarak öngörülmüştür.

4447 sayılı Kanunun geçici 9 uncu maddesi hükmüne ilişkin prim desteğinin uygulanacağı süre 18.08.2009 – 31.12.2009 tarihleri arasındaki kısa dönemle sınırlı kaldığı gibi bu dönem sonunda uygulama süresinin uzatılabileceği hususu zaten madde metninde de ifade edilmiştir. Nitekim, **5951 Sayılı Kanunun 7 nci maddesiyle** yapılan değişiklikle; 4447 sayılı Kanunun geçici 9 uncu maddesinin birinci cümlesinde yer alan “**Nisan ayına**” ibaresi “**Ekim ayına**”, “**31.12.2009 tarihine kadar**” ibaresi **31.12.2010 tarihine kadar**”, ikinci cümlesinde yer

alan “31.12.2009 tarihini 30.06.2010 tarihine kadar” ibaresi “31.12.2010 tarihini 30.06.2011 tarihine kadar” şeklinde değiştirildiği ifade edilmiştir. Böylece 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun geçici 9 uncu maddesi hükmünde belirtilen (sigortalı ve işyeriyle ilgili) diğer şartların da mevcut olması kaydıyla; **31.12.2010 tarihine kadar ki sürede işe alınacak olan kişilerin, işe başlama tarihinden önceki 3 (üç) aylık dönemde işsiz olması, (İŞKUR’dan) işsizlik ödeneği alıyor olmaması ve de işyerince SGK ‘ ya 2009 yılının Ekim ayı için verilen prim ve hizmet belgelerinde bildirilen sigortalı sayısına ilâve olarak işe alınmış olması halinde 6 (altı) ay süresince, prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan sigorta primlerinin işveren hissesine ait tutarı İşsizlik Sigortası Fonu’ndan karşılanacaktır.**

Bu değişikliklerin yürürlüğe giriş tarihi **01.01.2010**’dur. Fark edileceği üzere öngörülen 31.12.2010 tarihinden sonrada uygulama süresinin yeniden uzatılması olasılığı bulunmaktadır. (Bu teşvikle ilgili sigortalı ve işyerinde aranan şartlara ilişkin daha geniş bilgi için **2009/19** sayılı sirkülerimizin **2.2** nci maddesindeki açıklamalara bakılmalıdır.)

### **3. Kısa Çalışma ve Kısa Çalışma Ödeneğine İlişkin (Zamlı) Uygulamanın Süresi de 1 (Bir) Yıl Uzatılmıştır**

Hatırlanacağı üzere “Kısa Çalışma ve Kısa Çalışma Ödeneği” ile ilgili düzenleme 5763 sayılı Kanunla 4857 sayılı İş Kanunundan çıkarılmış ve EK MADDE 2 – hükmü ile 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununa dahil edilmişti. Anılan ek madde hükmündeki düzenlemede ise **kısa çalışma süresinin zorlayıcı sebebin devamı süresini ve herhalde 3 (üç) ayı aşamayacağı ve günlük kısa çalışma ödeneği miktarının da işsizlik ödeneği miktarı kadar olabileceği** ifade edilmiştir.

Yine hatırlanacağı üzere Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında 18.02.2009 tarihli **5838 sayılı Kanun** ile 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununa eklenen **GEÇİCİ 8 inci MADDE** hükmüyle, **2008 ve 2009 yıllarında kısa çalışma için yapılan başvurulara münhasır olmak üzere, ek 2 nci maddenin ikinci fıkrasında kısa çalışma için öngörülen azami 3 (üç) aylık süre 6 (altı) aya uzatılmış ve kısa çalışma ödeneğinin miktarı da % 50 (yüzde elli) artırılmış** idi. Ancak bununla da kalınmamış olup **5951 sayılı Kanunun 6 ncı maddesiyle yapılan bu defaki değişiklikte; 4447 sayılı Kanunun geçici 8 inci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “2008 ve 2009” ibaresi “2008, 2009 ve 2010” şeklinde değiştirildiğinden kısa çalışma süresi ve kısa çalışma ödeneğinin (zamlı) uygulanmasına 2010 yılında da devam edilecektir.** Bu değişikliğin yürürlüğe giriş tarihi ise **05.02.2010** ‘dur.

4447 sayılı Kanunun 50 nci maddesi uyarınca İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanan günlük işsizlik ödeneğinin miktarı; sigortalının son dört aylık prime esas kazançlarının dikkate alınması suretiyle hesaplanan günlük ortalama brüt kazancının % 40 ‘ ı olarak belirlenmektedir. Ancak bu şekilde hesaplanarak ödenen tutarın asgari miktarının 16 yaşından büyük işçiler için belirlenen asgari ücretin % 40 ‘ ı ve azami miktarı da yine 16 yaşından büyük işçiler için belirlenen asgari ücretin % 80 ‘ i ile sınırlandırılmıştır. Buna göre İŞKUR tarafından **2010** yılında ödenecek olan kısa çalışma ödeneğinin (aylık) asgarî ve azamî tutarları aşağıda gösterilmiştir.

01.01.2010 – 30.06.2010 süresinde ödenecek olan kısa çalışma ödeneğinin aylık -

**Asgarî Tutarı:**  $(729,00 \times \%40 =) 291,60 + (291,60 \times \%50 =) 145,80 = 437,40 \text{ TL.}$

**Azamî Tutarı:**  $(729,00 \times \%80 =) 583,20 + (583,20 \times \%50 =) 291,60 = 874,80 \text{ TL.}$

01.07.2010 – 31.12.2010 süresinde ödenecek olan kısa çalışma ödeneğinin aylık –

**Asgarî Tutarı:**  $(760,50 \times \%40 =) 304,20 + (304,20 \times \%50 =) 152,10 = 456,30 \text{ TL.}$

**Azamî Tutarı:**  $(760,50 \times \%80 =) 608,40 + (608,40 \times \%50 =) 304,20 = 912,60 \text{ TL.}$

olarak ödenecektir.

(Kısa çalışma ve kısa çalışma ödeneği hakkında daha geniş bilgi edinmek istenilmesi halinde **2008/27** ve **2009/07** sayılı sirkülerimizdeki açıklamalara bakılmalıdır.)

#### **4- İstihdamı teşvik amacına yönelik diğer prim desteklerinin uygulanmaları da devam etmektedir**

**4.1** Halen yürürlükte bulunan 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun geçici 7 nci maddesi hükmü uyarınca, "18 yaşından büyük 29 yaşından küçük erkek personel ile 18 yaşından büyük kadın personelin ilâve istihdam olarak işe alınmalarıyla ilgili (kademeli) prim desteğinin süresi (daha önce) Bakanlar Kurulunca 1 (bir) yıl uzatılmış olduğundan, bu yaşlardaki personelin **30.06.2010 tarihine kadar** ki sürede ilâve istihdam olarak işe alınması ve diğer şartların da mevcudiyeti kaydıyla, ilgili personele ait prim desteğinden 5 (beş) yıl süreyle kademeli olarak yararlanılmasına devam edilecektir.

**4.2** Uygulanmaları belirli bir süre ya da tarihle sınırlandırılmadığından kalıcı oldukları kesin olan;

- 5510 Sayılı SSGSS Kanununun 81 inci maddesinin birinci fıkrasına eklenen (ı) bendi uyarınca **01.10.2008** tarihinden beri uygulamada bulunan ve üstelik tüm sigortalılar için uygulanan malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi işveren hissesine ait 5 (beş) puanlık kısma isabet eden tutarın Hazinece karşılanması,
- 4857 Sayılı İş Kanununun 30 uncu maddesi uyarınca **01.07.2008** tarihinden beri uygulamada bulunan ve 50 (elli) ve daha fazla sayıda işçi çalıştıran özel sektör işyerlerinde %3 (yüzde üç) nispetinde **özürlü işçi çalıştırılması zorunlu kılınmasına karşılık** bunların prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan sigorta primlerine ait işveren hissesinin tamamı ve yine kontenjan fazlası özürlü çalıştıranlarla yükümlü olmadıkları halde özürlü çalıştıran işverenlerin de bu şekilde çalıştırdıkları her bir özürlü için prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan sigorta primlerine ait işveren hissesinin %50 (yüzde elli) sinin Hazinece karşılanması,
- 4447 Sayılı Kanununun 50 nci maddesinin mülga iken yeniden düzenlenmiş olan beşinci fıkrası uyarınca **01.10.2009** tarihinden beri uygulamada bulunan işsizlik ödeneği alan kişilerin işe başlama tarihinden önceki 6 (altı) aylık dönemdeki ortalama sigortalı sayısına ilâve istihdam olarak işe alınmaları halinde kalan işsizlik ödeneği süresince, (işçi ve işveren payı) sigorta primlerinin tamamı ile kısa vadeli sigorta primlerinin de %1 (yüzde bir) inin İşsizlik Sigortası Fonu'ndan karşılanması,

**şeklindeki prim desteklerinin uygulanması devam etmekte olup belirtilen yasal düzenlemeler yürürlükte kaldığı sürece de devam edecektir.**

**İşverenlerin yukarıda belirtilen prim desteklerinden sorun ya da sıkıntı yaşamadan yararlanabilmeleri için** Sosyal Güvenlik Kurumuna prim, gecikme zammı, gecikme cezası ve idarî para cezası yönünden borçlarının bulunmaması, aylık prim ve hizmet belgelerinin Kuruma yasal süreleri içinde verilmesi ve de tahakkuk eden primlerin Hazinece veya İşsizlik Sigortası Fonunca karşılanmayan kısımlarının da yasal süreleri içinde ödenmesi ve ayrıca 5510 sayılı SSGSS Kanunu gereğince işyerinde yapılan kontrol ve denetimler sonucunda sigortasız (kaçak) işçi çalıştırıldığına dair herhangi bir tespit yapılmamış olunması gerektiği hususları da unutulmamalıdır.

Bilgi ve gereği rica olunur.

